CURTEA DE APEL NORD

Dosarul nr. 21rji-911/25 Judecătoria Edineț, sediul Briceni
1-24145621-03-21rji-24072025 Judecător Ghenadie Comerzan

D E C I Z I E
În numele Legii

18 decembrie 2025 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord
În componența sa:
Președintele completului, judecătorul: Ghenadie Liulca
Judecătorii: Aurelia Andronache, Ludmila Iarmaliuc

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul inițial și cel suplimentar al directorului interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Rîmbu Corneliu, precum și cel al avocatului Culicov Serghei în interesele condamnatului Ungureanu Petru, declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 11 iunie 2025, privind admiterea plângerii condamnatului Ungureanu Petru împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului,

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă:

La data de 19 decembrie 2024 în Judecătoria Edineț, sediul Briceni a fost înregistrată plângerea condamnatului Ungureanu Petru împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, prin care se solicită constarea faptului deținerii în condiții inumane în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu reducerea pedepsei.

În motivarea plângerii condamnatul a indicat că, în perioada 04.04.2024 - 16.06.2024 a fost deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți în condiții inumane, și anume: supraaglomerare, nu se respectă norma spațiului locativ de 4 m^2; veceu se află împreună cu lavoar; apa de calitatea rea; celula populată cu diferite insecte; lipsa locului special amenajat pentru uscarea hainelor; lipsa mobilierului pentru păstrarea hainelor; hrana necalitativă; asistența medicală necalitativă.

Solicită constatarea încălcării prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în cadrul executării pedepsei, și anume în Penitenciarul nr. 11 Bălți, cu reducerea pedepsei.

La data de 19 decembrie 2024 în Judecătoria Edineț, sediul Briceni a fost înregistrată plângerea condamnatului Ungureanu Petru împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În motivarea plângerii condamnatul a indicat că, în perioada 17.06.2024 - 04.12.2024 a fost deținut în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiții inumane și degradante, și anume: supraaglomerare, nu se respectă norma spațiului locativ de 4 m^2; celula populată cu diferite insecte; lipsa mobilierului pentru păstrarea hainelor; apa potabilă de calitatea rea; lipsa locului special amenajat pentru uscarea hainelor; lipsa sistemului de ventilare.

Solicită constatarea încălcării prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în cadrul executării pedepsei, și anume în Penitenciarul nr. 2-Lipcani, cu reducerea pedepsei.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 11 iunie 2025, s-a admis plângerea condamnatului Ungureanu Petru împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, Ungureanu Petru a fost deținut în perioada 04.04.2024 -17.06.2024 în Penitenciarul nr. 11 Bălți în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, în total o perioadă de 74 (șaptezeci și patru) zile, în calitate de condamnat.

În conformitate cu prevederile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Ungureanu Petru cu 07 (șapte) zile, pentru perioada de 70 (șaptezeci) zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălti cu statut de condamnat, calculându-se 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție.

În privința perioadei rămase de 4 (patru) zile, care nu poate fi redusă, de a o lăsa în continuare la termenul de executare a pedepsei, or, sfârșitul termenului este 03.07.2026.

S-a constatat faptul că, Ungureanu Petru a fost deținut în perioada 17.06.2024-09.01.2025 în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, în total o perioadă de 206 (două sute și șase) zile, în calitate de condamnat.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Ungureanu Petru cu 21 (douăzeci și unu), pentru perioada de 210 (două sute și zece) zile (206+4) zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calcularea a 1 (una) zi de reducere pentru 10 zile de detenție.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Ungureanu Petru prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul central din 04.04.2024, sub formă de închisoare pe un termen de 02 (doi) ani 03 (trei) luni, urmează să fie redus cu 28 (douăzeci și opt) zile.

S-au obligat administrațiile Penitenciarului nr. 11 Bălți și nr. 2 Lipcani să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile.

Exercitarea căilor de atac:

Nefiind de acord cu soluția instanței, directorul interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Rîmbu Corneliu a înaintat o cerere de recurs inițială și suplimentară, în termen și a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 11 iunie 2025, cu rejudecarea cauzei şi pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului prevăzut pentru prima instanță, prin care să fie respinsă ca neîntemeiată plângerea condamnatului Ungureanu Petru.

<u>În susținerea cererii de recurs a invocat următoarele argumente:</u> în Raportul de evaluare a condițiilor de detenție, prezentat în cadrul ședinței de judecată, au fost prezentate probele, inclusiv şi fototabele, care cu certitudine dovedesc, că condamnatului Ungureanu Petru în Penitenciarul nr. 2 Lipcani au fost acordate condițiile minime necesare de detenție.

Invocă faptul că, condamnatul a fost deținut în celule bine iluminate, și ventilate. Iluminarea și ventilarea celulelor a fost asigurate prin intermediul geamurilor din termopan, care se deschid. Iluminarea artificială a fost asigurată prin becuri electrice. Încălzirea celulelor a fost efectuată prin sistem centralizat de încălzire, celule fiind dotate cu calorifere de încălzit, temperatura aerului în perioada de încălzire se păstrează la un nivel nu mai mic de 18° C. În Penitenciarul nr. 11-Bălţi blocul sanitar se află în celulă, şi este separată de restul celulei cu pereți până la tavan şi cu uşa. În Penitenciarul nr. 2-Lipcani blocul sanitar se află în

afară celulei, în încăperea separată. În Penitenciarul nr. 11-Bălţi condamnatului a fost asigurată plimbarea zilnică, conform art. 215 Codului de Executare, cu o durata de cel puțin 1 oră pe zi. În Penitenciarul nr. 2-Lipcani condamnatului a fost acordat dreptul la deplasarea liberă pe teritoriul penitenciarului în timpul zilei. Spălarea hainelor a fost efectuată prin intermediul spălătorilor instituțiilor penitenciare, dotate cu mașini de tip automat. în penitenciare sunt amenajate locurile speciale pentru uscarea hainelor. Deratizarea şi dezinsectizare încăperilor penitenciarelor se efectuează trimestrial de agenți economici speciale conform contractelor încheiate. Asistența medicală se acordă în regim non-stop. Alimentația corespunde standardelor stabilite. În Penitenciarul nr. 11-Bălţi apa potabilă este asigurată din apeductul orășenesc. În Penitenciarul nr. 2-Lipcani apa potabilă este asigurată din fântâna arteziană, componența chimică şi starea sanitaro-microbiologică apei sunt regulat verificate de către laboratorul CSP Edineț Ministerului Sănătății RM. Calitatea apei corespunde standardelor.

Standardele CtEDO prevăd norma de spațiu de locuit per prizonier într-o celulă cu mai multe ocupații 4 m^2. Însă, CPT nu susține în mod vertiginos opinia că o abatere minoră de la minimul standardelor poate fi considerată, în sine, ca fiind tratare inumană şi degradantă a deținutului, atât timp cât se pot găsi şi alţi factori de atenuare, cum ar fi, în special, faptul că deținuții sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afară celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activități). Criteriul poate fi apreciat prin prisma condițiile de detenție ca fiind un tratament inuman şi degradant, în cazul în care celulele sunt extrem de supraaglomerate sau, că în majoritatea cazurilor combină o serie de elemente negative, cum ar fi: insuficiența numărului de paturi pentru toți deținuții; igiena precară; infectarea cu paraziți; ventilația, încălzirea sau lumina insuficientă; lipsa salubrizării în celule şi, în consecință, utilizarea de găleți sau sticle pentru nevoile naturii.

Așadar, judecătorul de instrucție a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt și de drept, în lipsa unei analize complete, în ansamblu și sub toate aspectele împrejurărilor cazului, fapt ce denotă netemeinicia încheierii judecătorului de instrucție bazată exclusiv pe alegațiile condamnatului.

Dezacordul cu soluția instanței, a manifestat și avocatul Culicov Serghei în interesele condamnatului Ungureanu Petru, în termen a contestat încheierea menționată cu recursuri și a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a încheierii și emiterea unei decizii cu admiterea integrală a plângerii cu reducerea în condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală a pedepsei lui Dogotari Anatolie în calitate de condamnat cu calcularea a 2 (două) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție în calitate de condamnat.

În susținerea cererii de recurs a invocat următoarele argumente: instanța de judecată nu a argumentat destul poziția sa privind prin calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție în calitate de condamnat. Or, din plângerea condamnatului Ungureanu Petru şi din materialele examinate în şedinţa de judecată, așa cum Ungureanu Petru a fost şi este deținut în condiții care lasă de dorit fără a se deosebi sau putea fi determinate după anumite gradații, provocând în final anumite suferințe fizice cât şi psihice față de acesta. Consideră că instanța urma să-şi motiveze detaliat decizia sa de ce se reduce cu o zi dar nu cu două zile în mod concret pentru fiecare caz în parte, deoarece în speța dată urma de a fi redus la maxim.

Argumentele părților:

Potrivit prevederilor art. 447 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. (2) Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice pârților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursului declarat de către administrația Penitenciarului nr. 2 Lipcani și avocat, părțile nu au depus referință asupra recursului declarat.

Aprecierea instanței de recurs:

Examinând materialele prezentate în raport cu motivele recursurilor declarate, Colegiul penal consideră necesar de a respinge ca nefondate recursurile inițial și cel suplimentar al directorului interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Rîmbu Corneliu, precum și cel al avocatului Culicov Serghei în interesele condamnatului Ungureanu Petru, împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 11 iunie 2025, și a menține încheierea primei instanțe, din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

În temeiul prevederilor art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: recursul este nefondat.

În motivarea soluției adoptate, Colegiul penal reține următoarele circumstanțe, după cum urmează:

Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Central din 04 aprilie 2024, Ungureanu Petru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (2) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen

de 06 luni, cu executarea pedepsei în penitenciarul de tip semiînchis. În baza art. 85 alin. (1) Cod penal, pentru cumul de sentințe, la pedeapsa stabilită prin sentința, s-a adăugat parțial pedeapsa neexecutată stabilită prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul central din 16.02.2022, în baza art. 217 alin. (2) Cod penal, fiindu-i stabilită definitiv pedeapsa cu închisoare pe un termen de 02 ani 03 luni, cu executarea pedepsei de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei a fost calculat din data de 04 aprilie 2024, care a fost menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 11.06.2024.

În conformitate cu art. 473^3 alin. (2), (3) Cod de procedură penală, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare. **(3)** Pentru examinarea plângerii, reprezentantul administrației instituției penitenciare prezintă instanței de judecată în scris, în termen de 30 zile, un raport în care răspunde la toate pretențiile invocate de condamnat în plângere, cu menționarea măsurilor întreprinse pentru înlăturarea condițiilor de detenție contestate, dacă asemenea măsuri au fost întreprinse. Copia raportului şi a materialelor anexate la acesta se înmânează condamnatului care a depus plângerea de către reprezentantul administrației instituției penitenciare.

Potrivit raportului întocmit la data de 17.01.2025 de către administrația Penitenciarului nr. 2 Lipcani în temeiul art. 473^3 alin. (2) Cod de procedură penală, condamnatul Ungureanu Petru s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 04.04.2024 - 17.06.2024 și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioada 17.06.2024 - 09.01.2025. Totodată, se indică în raport că începutul termenului executării pedepsei este 04.04.2024, sfârșitul termenului – 03.07.2026.

Cu referire la încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 11 iunie 2025, Colegiul penal stabilește că judecătorul de instrucție corect a admis plângerea condamnatului Ungureanu Petru împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Colegiul penal consideră întemeiată concluzia instanței de fond privind constatarea faptului că Ungureanu Petru a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, în Penitenciarul nr. 11 Bălți, în perioada 04.04.2024 - 17.06.2024, iar în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în perioada 17.06.2024 - 09.01.2025, în calitate de condamnat.

Afiliindu-se celor constatate de judecătorul de instrucție, Colegiul penal consideră că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Ungureanu Petru pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 11 Bălți și Penitenciarul nr. 2 Lipcani,

în calitate de condamnat, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției într-un mod contrar prevederilor art. 3 din Convenție.

Conform art. 3 al Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului, nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

În conformitate cu art. 473^2 alin. (1) Cod de procedură penală, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, încalcă drepturile condamnatului sau prevenitului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit personal sau prin intermediul unui avocat la instanța în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară ale cărei acțiuni sau inacțiuni se contestă.

Conform art. 473^2 alin. (3) Cod de procedură penală, condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Potrivit prevederilor art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Instanța de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

Examinând actul judecătoresc de soluționare a plângerii condamnatului în raport cu materialul probator administrat pe caz, Colegiul penal reține că judecătorul de instrucție a cercetat cauza sub toate aspectele, obiectiv și complet, iar încheierea recurată este pasibilă menținerii fără modificări.

În acest sens, apreciind argumentele plângerii cu privire la condițiile de detenție invocate în raport cu poziția instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența CEDO cu referire la încălcarea art. 3 din Convenție, judecătorul de instrucție just a stabilit că pe parcursul perioadei vizate Ungureanu Petru s-a deținut în Penitenciarul nr. 11 Bălți, începând cu data de 04.04.2024, iar în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, începând cu data de 17.06.2024, în condiții precare de detenție, ceea ce evident determină încălcarea drepturilor sale garantate de art. 3 CEDO.

Aceeași apreciere pozitivă se atribuie și față de cuantumul reducerii stabilit de prima instanță în baza art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, pentru perioada de detenție a lui Ungureanu Petru în penitenciarul vizat în plângere. Instanța de judecată just a evaluat nivelul inevitabil de suferință inerent detenției într-un mod contrar prevederilor art. 3 din Convenție și a stabilit în acest sens calculând o zi de reducere pentru fiecare 10 zile de detenție pentru perioada de 74 zile, în care s-a deținut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 11 Bălți și pentru perioada de 206 în care s-a deținut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, fiind redus termenul pedepsei cu 28 zile.

Instanța de recurs critic apreciază argumentele recurentului, precum că instanța de fond s-a bazat pe faptul că, condamnatul s-a deținut în condiții unde nu s-a respectat norma spațiului locativ.

În acest context se reține prevederile art. 225 alin. (3), (4) Cod de executare, potrivit căror, camerele de cazare şi celelalte încăperi destinate persoanelor condamnate dispun de iluminat natural şi de instalațiile necesare asigurării iluminatului artificial corespunzător. **(4)** Norma de spațiu locativ stabilit pentru un condamnat nu poate fi mai mică de 4 m^2.

Norma spațiului locativ este prevăzută și la pct. 464 din Statutul executării pedepsei de către condamnați - Fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții, iar pct. 465 prevede că, numărul deținuților în celule este determinat de Codul de executare în funcție de tipul penitenciarului şi regimul de detenție, în celulele izolatorului disciplinar se deține de regulă unu, dar nu mai mult de doi deținuți.

În acest aspect, Colegiul penal reține că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei.

Colegiul penal reține criticele invocate de către judecătorul de instrucție asupra raportului administrației instituției penitenciare, precum că Ungureanu Petru s-a aflat în instituția penitenciară (P-11 Bălți și P-2 Lipcani) în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect.

Recurentul mai pretinde că, condamnatul Ungureanu Petru nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman sau degradant, fiind asigurat cu minimul de întreținere.

Argumentul recurentului, Colegiul penal îl apreciază ca nefondat, în acest sens menționând că, Consiliului pentru Prevenirea Torturii, nu susține opina că, o abatere minoră de la minimumul standardelor poate fi considerată, în sine, ca fiind tratarea inumană și degradantă a deținutului atâta timp, cât se pot găsi și alți factori de atenuare, cum ar, fi în special, faptul că, deținuții sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afară celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activități). Examinarea criteriului „spațiul acordat fiecărui deținut" prin prisma art. 3 CEDO urmează a fi efectuat cumulativ cu alți factori, care contribuie aprecierea detenției, ca fiind inumană și degradantă sau infirmarea acestui fapt.

Colegiul penal va reține că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei (*cauza Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62*).

La constatarea condițiilor de detenție, instanța națională va ține cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătății victimei (*cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63*).

La analiza condițiilor de cazare a deținutului, Colegiul va face trimitere la cele indicate în Raportul privind vizita preventivă/de monitorizare efectuată la Penitenciarul nr.2 Lipcani din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor la 19 mai 2023, care este amplasat în or. Lipcani, str. Independenței nr.108, și care are statut de instituție penitenciară de tip semiînchis, unde își ispășesc pedeapsa condamnați maturi de gen masculin. Astfel, membrii CpPT au constatat mai multe încălcări, inclusiv și: **1.** Lipsa unui Plan de implementare a recomandărilor a CpPT urmare a vizitelor din 2018. **2.** Deținuții sunt repartizați inegal şi tratați diferențiat, astfel în penitenciar există secții supraaglomerate cu condiții nesatisfăcătoare de detenție versus secții spațioase cu condiții foarte bune de trai. **3.** CpPT constată condiții materiale de detenție din celule unde sunt plasați deținuții conform art.206 CE similare celor din sectoarele unde se deține masa generală de condamnați. **4.** CpPT salută faptul că cele 29 persoanele ce se dețin conform art.206 CE, au posibilitatea să se deplaseze pe timpul zile pe teritoriul sectorului în care sunt plasați, se dețin pe timpul zilei cu ușile deschise şi pot comunica între ei. Totodată, sectorul în care aceștia se dețin are o zonă mică de plimbare. **5.** CpPT constată

privarea anumitor drepturi pentru condamnații ce se sunt plasați conform art.206 în sectorul nr. 1. Condamnații au acces limitat la anumite spații cum ar fi terenul de fotbal, etc. 6. Accesul la baie nu este îngrădit, însă nu este respectată intimitatea persoanelor condamnate (dușurile nu sunt separate). Din declarațiile condamnatelor în baie este rece, multă umezeală, iar apa abia călduță. **7.** CpPT constată problema asigurării cu personal medical şi organizării serviciilor, ceea ce limitează accesul la servicii medicale a condamnaților a garanțiilor de sănătate. **8.** CpPT constată lipsa unor celulele accesibile persoanelor cu dizabilități locomotorii, nefiind adaptate la necesitățile acestora spațiile locative, băile, veceurile. La fel, există foarte multe bariere, care îngrădesc deplasarea deținuților cu dizabilități pe spațiile de deplasare din penitenciar, cum ar fi existența scărilor către curțile de plimbare şi cabinetele medicale. **9.**CpPT constată deficiențe în asigurarea condițiilor minime de trai, multe din celule necesitând reparații, unele wc-uri, lavoare fiind în stare deplorabilă, teracota lunecoasă, de multe ori nu este apă. Totodată, membrii CpPT au emis recomandări în adresa Penitenciarului nr.2 Lipcani: **1.** Îmbunătățirea condițiilor adecvate în wc-uri, lavoare, baia penitenciarului, în vederea asigurării respectului pentru demnitatea umană şi unui grad dezirabil de condiții sanitaro-igienice. **2.** Întreprinderea măsurilor urgente pentru deratizarea/dezinsecția spațiilor de trai ale condamnaților. 3. Îmbunătățirea condițiilor de detenție şi crearea unor condiții prielnice de trai prin reparația celulelor, schimbarea mobilierului vechi, procurarea seturilor noi de lenjerie de pat, reparația spațiilor sanitare etc. **3.** Organizarea serviciului medical conform normelor în vigoare şi asigurarea deținuților cu servicii medicale de calitate.

Potrivit raportul privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2023, întocmit de către Avocatul Poporului, la situația din 01.01.2024 în instituțiile penitenciare erau deținute 5695 de persoane (în 2022 - 6084 deținuți), dintre care 964 preveniți (în 2022 - 1037), 301 femei/2 minore (în 2022 - 326/1 minoră), 31 de minori (în 2022 - 35), 5 mame cu copii (în 2022 - 4), 103 foști funcționari publici (în 2022 - 102) și 136 de condamnați pe viață (în 2022 - 133). Iar eliberați din sistemul penitenciar au fost 3042 de deținuți. Mai mult, conform datelor statistice, se menține problema supraaglomerării în P-1, P-9, P-13, P-15, comparativ cu anul 2022, când se atesta surplus de persoane aflate în detenție în P-1, P-2, P-3, P-7, P-11, P-13 și P-15. Ca eforturi pentru a reduce fenomenul de suprapopulare și numărul total este ține de condițiile materiale de detenție se invocă că, potrivit ANP, au fost realizate reparații curente în 200 de spații de detenție, în 159 de birouri de serviciu și în alte încăperi, precum blocuri alimentare, săli de lectură, depozite, farmacii, arhiva medicală, coridoare, puncte de trecere, gherete, blocuri sanitare, săli de examinare medicală, curți de plimbare, acoperișuri.

Potrivit Raportului privind vizita preventivă efectuată la Penitenciarul nr. 11 Bălţi din data de 31.10.2017 la rubrica CONSTATĂRI: Limitele stabilite prin ordin MJ nr. 576 din 31.12.2014, emis în baza art. 224 Cod de executare, plafonul de detenţie al Penitenciarului nr. 11 mun. Bălţi este de 520 persoane şi suprafaţa medie calculată, conform nr. maxim admis de detenţie, constituie 3 m2. Nu se ţine cont de standardul minim de 4 m^2. Persistă problema spaţiilor locative, celulelor suprapopulate şi condiţiilor igienice precare ce duc la efecte negative asupra deţinuţilor, soldate cu altercatii. Geamurile de dimensiuni mici nu facilitează pătrunderea luminii solare în unele celule. Permiterea fumatului în celule şi în alte încăperi defavorizează ceilalţi deţinuţi nefumători. Permiterea fumatului în celule şi în alte încăperi defavorizează ceilalţi deţinuţi nefumători.

Respectiv, Colegiul penal, la fel ca și judecătorul de instrucție, consideră că dificultățile cu care s-a confruntat Ungureanu Petru pe parcursul detenției sale în perioada nominalizată, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art. 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

În sensul celor descrise supra, Colegiul penal apreciază conținutul recursului declarat de directorul interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, ca fiind o expunere a dezacordului cu soluția adoptată, fără a se indica careva încălcări la emiterea soluției, ceea ce nu poate servi temei pentru modificarea soluției just adoptate de judecătorul de instrucție.

Totodată, Colegiul penal apreciază conținutul recursului declarat de avocatul Culicov Serghei în interesele condamnatului Ungureanu Petru, ca fiind o expunere a dezacordului cu soluția adoptată, fără a se indica careva încălcări la emiterea soluției, ceea ce nu poate servi temei pentru modificarea soluției just adoptate de judecătorul de instrucție.

Respectiv, constatând motivarea instanței a fi una plauzibilă, Colegiul o preia în tot și o însușește, ceea ce este în corespundere cu jurisprudența CEDO în cauza *Albert vs. România din 16.02.2010*, potrivit cărei, instanțele naționale deși au obligația să-și motiveze deciziile, acest fapt totuși nu impune acordarea unui răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), pentru respectarea caracterului echitabil a procesului, fiind necesar ca instanța internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să examineze chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În împrejurările constatate, instanța de recurs ajunge la concluzia că recursurile declarate la caz sunt nefondate, din care motiv urmează a fi respinse, cu menținerea în vigoare a actului judecătoresc contestat.

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E:

Recursul inițial și cel suplimentar al directorului interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Rîmbu Corneliu, precum și cel al avocatului Culicov Serghei în interesele condamnatului Ungureanu Petru, declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 11 iunie 2025, privind admiterea plângerii condamnatului Ungureanu Petru împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului, se resping ca nefondate, cu menținerea încheierii fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului: **Judecător:** **Judecător:**